

Вітрогон

Автор:

Іван Нечуй-Левицький

Вітрогон

Іван Семенович Нечуй-Левицький

Іван Нечуй-Левицький

ВІТРОГОН

Вітрогон

Пам'ятаю, мені було років шість або сім, як це діялось. Батько мій був тоді економом в одному селі. Економія стояла сливе край села, вся обсаджена вербами й тополями. За економією слався до кінця села широкий вигін, де весною і влітку пастушки пасли ягнята.

Дома не було мені з ким гулять. Була в мене одним одна менша сестра, але така вередлива та плаксива, що й гулять і бавиться з нею було не можна. Оце почнемо гратися, я її торкну чи зачеплю, а вона розквасить губи та й починає ревити на всю хату. Була вона якась утла на здоров'я і завжди кисла, як кислиця. І через неї мені часто доводилось од матері пробувати кислиць: оце було зачеплю її або штовхну так, що вона й ноги задерє, то вона зараз біжить до матері жаліться: а мати мені зараз тиць кислицю в зуби: було добре намне чуба або наскубе вуха.

Нема мені дома з ким гулять, а гуляти, господи, як хочеться! Так було мене й тягне на той вигін. І побігать е де на просторі і з хлопцями гарно погулять. Оце було втечу з хати на вигін до хлопців, бігаємо навперейми, наввипередки, граємо

в довгої лози, загнущаємось та граємо в коней. А осточортіє бігать, ідемо до річечки, що текла або слизила внизу край вигону, серед очерету та осоки. Лазимо було в лозах, понариваємо прездорові пучки ожини, наїмось, ще й позамазуємо пазухи ожиною. Прийду було додому й сестрі принесу пучок ожини. А мати знов мені тиче кислиці: «Навіщо ти, Васильку, замазав білу сорочку ожиною?» Велика пак цяця – біла сорочка. Спробувала б мама, як гарно лазить в лозах та ожину рвати, то, може б, і не тикала мені кислиць, та ще й так часто.

Лазимо було по кущах та й в осоці назнаємо пташині гнізда. Господи, яка то була радість, як було назнаємо десь пташине гніздечко! Мама було каже: «Не дери ж ти пташиних гнізд та не бери ячок, бо пташка буде плакати». А мені було байдуже, чи плаче там пташка, чи ні. Було заберу ячка з гнізда та й принесу додому сестрі. Мама мені за ячка знов тиче під ніс ті капосні кислиці. А раз ми нагляділи в березі страшну гадюку. Над берегом лежав камінь, де молодіці прали плаття й крохмалили його в березі в крохмалі з висівок. Ми було там усе купаємось. Пісочок на дні затужавілий, твердий, і неглибоко: саме добре нам купатись. Було прийдемо на піскуватий берег, дивимось, а кругом каменя дрібна рибка аж кишить, в'ється, хапає висівки. Оце було тільки стану на камені та як моя тінь впаде на воду, то рибка так й шугне навкруги од каменя, неначе курчата од шуліки. А раз ми вскочили в берег під верби, коли дивимось, коло камінчика плазує, неначе пасеться, гадюка, довга, як батіг, та ряба. Ми так і остовпіли з переляку. Стоїмо ми та тільки дивимось. І страшно, і дивитись хочеться на гадюку; бо я ще тільки чув про неї, що як вона вкусить, то чоловік од цього може вмерти, а бачить на свої очі гадюки не бачив. Гадюка вгляділа нас та й плазує по піску: в'ється, як батіг, а головку держить вгору та все киває нею то сюди то туди. Покрутилась по піску та й пошилась в осоку. Од того часу ми вже боялись лазить в осоці. Я й мамі не казав за гадюку, бо знав, що мені досталось би на бублики. Тільки сестру лякав гадюкою.

Раз я а пастушками побіг в берег купатись. Надворі було дуже душно. Старші пастушки покинули менших стерегти ягнята, а самі побігли зо мною до річки. Поскидали ми сорочки. Купались ми, купались, а потім вискочили з води та давай качатись по гарячому піску. Один пастушок наглядів калюжу під вербами. Ми побігли до тієї калюжки, пообмазувались чорною гряззю. Так нам смішно, що ми усі стали чорні, як чорти. Я знав, що мама мені за цю мазанину дала б на закуску зо дві або зо три кислиці; але все-таки обмазався усей гряззю, навіть лице й лоба обмазав. В березі стояв човен. Хлопці повлазили в човен та давай стрибать з човна в воду на бік, де було води по пояс. Я довго дивився та й думав: «Ви скакаете в воду, як маленькі, а от я скочу так, як плигають парубки з каменя або з гатки в воду». Розігнався я з берега, побіг по човні та плиг в воду з самісінького

носа човна на глибину! Хотілось мені почванитись перед хлопцями, так я й не знав, де та сміливість узялась. Скочив я в воду; думав, буде мені по шию, але примічаю, що ногами дна не достаю та все тону глибше. Плавать я ще не вмів; та й ніхто з нас ще не вивчився гаразд плавать. Я пригадав тоді вперше, що люде топляться в воді, і в мене в душі похололо. Черкнувся я ногами об дно, примічаю – несе мене вода вгору. Я вирнув на світ, б'юся руками й ногами та й криконув що було сили. Але чую, я знов потопаю, знов пірнув під воду. Тягне мене на дно, неначе руками. Вже мені дух вода забиває, вже мені важко дихати. Я роздявив рота й хотів дихнуть, а вода пішла в рот, і я її п'ю та й п'ю. Я втямив, що топлюся, що я тут сяду на дно та й не вирну більше наверх з води і тут мені буде смерть. Я знов черкнувся об дно, почав борсатись в воді. Вода мене знов винесла наверх. Я липнув очима, побачив світ і знов крикнув. Мабуть, на мое щастя, саме тоді находилась якась молодиця: прийшла в берег плаття прать. Кинулась вона в воду, вхопила мене за чуб та й винесла на берег. Дивлюсь я, пастушки стоять ні живі ні мертві, тільки очі повітріщали та роти пороздявляли. Прибіг я додому, та вже й мамі нічого не кажу за те. Але капосна молодиця швидко після того стрілась з мамою та й розказала. Дала мені мама доброї прочуханки й заборонила зовсім виходить з двору та гуляти на вигоні.

Конец ознакомительного фрагмента.

Купить: https://tn.knigapoisk.com/nechuy-levic-kiy_-van/v-trogon

надано

Прочитайте цю книгу цілком, купивши повну легальну версію: [Купити](#)